

DET HUMANISTISKE FAKULTET

**Klasseromseksamen i
LING2111
Språkendring og språktypologi**

Våren 2012

Tid: Onsdag 25. april 2012 kl. 12.15-14 (2 skoletimer)
Sted: Foredragssalen i Veglaboratoriet (Gaustadalleen 25)

Ingen hjelpebidriler tillatt

Oppgavesettet er på 5 sider, inkl. forsiden

Sensur: 3 uker (28. juni 2012)

Klasseromksamen 25. april 2012 kl. 12.15-14

Nynorsk

Oppgåva inneholdt 5 spørsmål. Du **må** svare på 1, 4 og 5, men **skal** velge bort 2 eller 3. (Ettersom mappeoppgåva er språkendring, er det her mest arbeid med typologi.)

Typologi

Spørsmål 1

Sjå på denne setninga frå swahili:

(1) Kila mtu alitoa senti

Kvar mann ga cent

"Kvar mann ga (nokre) cent."

Greenberg fann at språk med denne leddstillinga i svært mange tilfelle også har Pr/GN/AN. **Diskuter** i kva grad det stemmer for norsk og vis det med døme og/eller motdøme. **Samanlikn** så norsk med konstruksjonane i swahili (2-4 under). **Gjer bruk av** fagtermene *head*, *modifier*, *operand*, *operator* og **andre** relevante termar.

(2) Kisu cha mpishi

Kniv til kokk

"kokkens kniv"

(3) Jambo kubwa

Sak stor

"ei stor sak"

(4) Simama mbele ya nyumba

Stå.IMPERATIV bryst til hus

"Stå framfor huset!"

(*cha* er for personar, *ya* er for ting, men både tyder om lag det same som det engelske "of")

Bruk desse dataane til å **diskutere** omgrepa *absolute universalia*, *universelle tendensar* og *typologiske implikasjonar*, eventuelt anna som dataane innbyr til.

Tilleggsspørsmål av meir diakron art: Korleis kan du bruke omgrepet *grammatikalisering* til å forklare utviklinga til adposisjonen i data (4) ovanfor?

Svar enten på spørsmål 2 eller 3, ikkje begge:

2. spørsmål

For "SOV"-typologi er det viktig at omgrepet "subjekt" kan definerast nokolunde ein tydig for alle språk. Gi ei kort utgreiing om korleis omgrepet tradisjonelt er definert for norsk (eller engelsk).

Diskuter problem som ein ser når ein prøver å gjere denne definisjonen universell, og grei ut om løysingane til Comrie på den eine sida og Croft på den andre sida.

3. spørsmål

Språkspesifikt og universelt i grammatiske kategoriar: Ta utgangspunkt i Comries framstilling av russiske talord (der han konkluderer: .. we cannot establish a cut-off point between adjectives and nouns, except arbitrarily ...) og Crofts framstilling av substantiv/adjektiv i japansk (der han finn at den tradisjonelle inndelinga, N, A, og NA (nominal adjectives) ikkje er tilfredsstillande). Korleis kan idéane om *semantisk kart* og *konseptuelt rom* gjere det mogleg å samanlikne språk medan ein tek omsyn til alle språklege data, men utan å lage for mange kategoriar? (Du må gjerne ta litt teikning til hjelp!)

Språkendring

Her må du svare på begge spørsmåla som kvart består av tre deler, men det greier seg med korte konsise svar, evt. ei setning til forklaring.

4. spørsmål (semantisk og leksikalsk endring) : A. Gi eit døme på *tabuord* med tilhøyrande *evfemisme*. B. Kva er termen (norsk eller framord eller begge deler) for semantisk endring av *forferdeleg* i uttrykket "det var **forferdeleg** interessant". C. Kva er termen og forklaringa for det som har hendt med *rot* i uttrykket "Latskap er **rota** til alt vondt".

5. spørsmål (fonetisk/fonologisk endring): A. Korleis er *f* i *fisk* eit døme på noko som har hendt etter Grimms lov? B. [t] i det latinske *octo* [okto] "åtte" blir reflektert som [t] også i tysk [axt] "åtte", ikkje som [θ] slik ein skulle vente etter Grimms lov. Men det er slik ein ventar det etter Verners lov. Kva seier den? C. Det latinske ordet i B ovanfor heiter på italiensk *otto*. Set namn på den endringa du kan observere i *kt* > *tt*. (Du må innom fleire omgrep!)

Klasseromksamen 25. april 2012 kl. 12.15-14

Bokmål

Oppgaven inneholder 5 spørsmål. Du **må** svare på 1, 4 og 5, men **skal** velge bort 2 eller 3. (Ettersom mappeoppgaven er språkendring, er det her mest arbeid med typologi.)

Typologi

Spørsmål 1

Se på denne setningen fra swahili:

(1) Kila mtu alitoa senti

Hver mann ga cent

"Hver mann ga (noen) cent."

Greenberg fant at språk med denne leddstillingen i svært mange tilfeller også har Pr/GN/AN.

Diskuter hvorvidt det stemmer for norsk og vis det med eksempler og/eller moteksempler.

Sammenlign så norsk med konstruksjonene i swahili (2-4 under). **Gjør bruk av** fagtermene *head*, *modifier*, *operand*, *operator* og **andre** relevante termer.

(2) Kisu cha mpishi

Kniv til kokk

"kokkens kniv"

(3) Jambo kubwa

Sak stor

"ei stor sak"

(4) Simama mbele ya nyumba

Stå.IMPERATIV bryst til hus

"Stå foran huset!"

(*cha* er for personar, *ya* er for ting, men både tyder om lag det same som det engelske "of")

Bruk disse dataene til å **diskutere** begrepene *absolutte universalia*, *universelle tendenser* og *typologiske implikasjoner*, eventuelt annet som dataene innbyr til.

Tilleggsspørsmål av mer diakron art: Hvordan kan du bruke begrepet *grammatikalisering* til å forklare utviklingen til adposisjonen i data (4) ovanfor?

Svar enten på spørsmål 2 eller 3, ikke begge:

2. spørsmål

For "SOV"-typologi er det viktig at begrepet "subjekt" kan defineres noenlunde entydig for alle språk. Gi ei kort utgriing om hvordan begrepet tradisjonelt er definert for norsk (eller engelsk). Diskuter problemer som en ser når en prøver å gjøre denne definisjonen universell, og grei ut om Comries løsninger på den ene siden og Crofts på den andre.

3. spørsmål

Språkspesifikt og universelt i grammatiske kategoriar: Ta utgangspunkt i Comries fremstilling av russiske tallord (der han konkluderer: .. we cannot establish a cut-off point between adjectives and

nouns, except arbitrarily ...) og Crofts fremstilling av substantiv/adjektiv i japansk (der han finner at den tradisjonelle inndelingen, N, A, og NA (nominal adjectives) ikke er tilfredsstillende). Hvordan kan idéene om *semantisk kart* og *konseptuelt rom* gjøre det mulig å samanligne språk under hensyntagen til alle språklige data, men uten å lage for mange kategorier? (Du må gjerne ta litt tegning til hjelp!)

Språkendring

Her må du svare på begge spørsmålene som hvert består av tre deler, men det greier seg med korte konsise svar, evt. en setning til forklaring.

4. spørsmål (semantisk og leksikalsk endring) : A. Gi et eksempel på *tabuord* med tilhørende *evfemisme*. B. Hva er termen (norsk eller fremmedord eller begge deler) for semantisk endring av *forskrekkelig* i uttrykket ”det var **forskrekkelig** interessant”. C. Hva er termen og forklaringen for det som er skjedd med *rot* i uttrykket ”Latskap er **rot**en til alt ondt”.

5. spørsmål (fonetisk/fonologisk endring): A. Hvordan er *f i fisk* et eksempel på noe som er skjedd etter Grimms lov? B. [t] i det latinske *octo* [okto] ”åtte” blir reflektert som [t] også i tysk [axt] ”åtte”, ikke som [θ] slik en skulle forvente etter Grimms lov. Men det er slik en forventer det etter Verners lov. Kva sier den? C. Det latinske ordet i B ovenfor heter på italiensk *otto*. Set navn på den endringen du kan observere i *kt* > *tt*. (Du må innom flere begreper!)